

Cắn Chết, Nét Không Chừa

(truyện ngụ ngôn Aesop)

Sư tử ốm nằm bẹp trong hang,
Cáo vắn an, tương kế luận bàn.
Dẫn dụ hươu làm mỗi tiến cống,
Chúa sơn lâm mở tiệc moi gan.

Ra khỏi hang, trời vừa tan sương,
Cáo gặp hươu đùa dõn giữa rừng.
Cùng hòa đồng tung tăng nhảy múa,
Ghé tai bảo nhỏ một tin mừng:

“Hoàng đế sư tử của chúng ta
Đang lâm bạo bệnh sắp băng hà.
Đức vua đã tìm người kế vị,
Anh là chọn lựa của ‘vua cha’.

Lợn: loài cụt súc vô tri giác,
Gấu biếng nhác; báo xấu nét, thù dai.
Hổ là kẻ ba hoa khoác lác...
Chỉ anh là xứng hợp kim ngai!

Bởi hươu có chiều cao ấn tượng,
Là giống loài tuổi thọ dài lâu.
Rắn kinh sợ bộ sừng hoành tráng,
Phiếu bầu chọn cũng đứng hàng đầu!

Thông báo gấp ý chỉ hoàng đế,
Bây giờ tôi phải vội hồi cung.
Anh cũng về trực bên long thể
Đến ngày ‘hoàng a mã’ lâm chung!”

Hươu cung kính thỉnh an thánh thượng,
Lòng ngất ngây hương vi kim ngai.
Sư tử ngắm mỗi ngon sung sướng.
Nhảy chồm lên xé một miếng tai.

Hươu hú vía biến vào rừng sâu,
Cáo tiếc nuối đập chân gãi đầu.
Sư tử thì gằm lên rên rỉ,
Vừa đói, vừa xấu hổ, buồn rầu.

Nhận lời giúp đỡ một lần nữa,
Cáo tức tốc lên đường đuổi theo.
Vừa giáp mặt, hươu mắng toi tả:
“Mày là thằng xỏ lá ba que!

Đừng hòng lừa được tao lần nữa,
Nếu lại gần sẽ mất mạng ngay!
Đi nơi khác mà tìm vua chúa,
Lừa những ai chưa rõ mặt mày!”

“Anh hèn nhất, đáng thương như thế?
Lại nghi ngờ lòng tốt bạn mình!

Chẳng hiểu gì tấm lòng hoàng đế,
Cầm tai anh truyền thụ chân tình

Về trọng trách sơn lâm chúa tể
Mà người định trao gửi cho anh.
Chỉ vì một vết xước da nhẹ,
Anh đánh rơi vương miện triều đình?!

Bây giờ nhà vua rất tức giận,
Đang muốn chọn chó sói truyền ngôi.
Chúng tôi không một ai chấp nhận,
Vì sói là một ông chủ tồi!

Xin thề với cỏ cây sông suối,
Nhà vua sẽ không hại anh đâu!
Xin anh chớ bỏ lỡ cơ hội,
Và đừng quên tôi góp công đầu!”

Cáo lại dụ được hươu hồi cung,
Nộp mình nơi hang động cứu trùng.
Sư tử đã làm một bữa chén,
Thịt xương và cả bộ đồ lông.

Nhìn quả tim rơi ra khỏi xác,
Cáo lên chộp lấy, thưởng cho mình.
“Tâu thánh thượng, ngài đừng tìm nữa,
Con vật này không có trái tim!

Hai lần vác xác tim sư tử,
Hai lần đổi mạng lấy vinh quang.
Hắn làm gì còn tim và óc,
Chỉ cuồng si quyền vị, ngai vàng!”

Lòng tham danh lợi của con người,
Ghé ngôi và đất thật, tiền tươi.
Bất chấp mọi rủi ro nguy hiểm,
Ồ danh còn lưu mãi ngàn đời!

*Tháng 7/2013
TS Trần Nhơn*

(*) Nguyên bản tiếng Anh: Bitten but Not Shy

A lion which had fallen sick was lying in a cave. He said to his beloved comrade the fox: “If you want me to recover and live, use your honeyed tongue to entice the big deer which lives in the forest to come within reach of my claws. I am hungry for his guts and his heart”. The fox went off and found the deer frisking in the woods. Joining in its play he greeted it with these words: “I have come to bring you good news. You know that our king the lion is my neighbour. Well, he is ill and near to death, and he has been considering which of the animals is to reign after him. The pig, he say, is a senseless brute, the bear is a lazy – bones, the leopard bad – tempered, and the tiger a braggart, the deer is the best qualified for throne, because his height is impressive, because he is a long – live animal, and because his horns frighten the snakes. So to cut a long story short, you have been nominated as king. What are you going to give me for being the first to bring you the news? Tell me quickly, for I am in a hurry, The lion relies on my counsel in everything he does, and he may be wanting me back. If you will listen to an old fox’s advice, I think you should come with me and stay with him till he dies”.

At this speech the deer's mind was puffed up with conceit, and it went to the cave without any suspicion of what was going to happen. The lion pounced upon it eagerly, but he only succeeded in tearing its ears with his claws, and the deer hastened to escape in the woods. The fox beat his paws together in disappointment at having wasted his pains, and the lion moaned and roared aloud in his hunger and mortification. Eventually he begged the fox to have another try and lure the deer back again. "It is a difficult and trouble some task that you are laying on me", the fox replied, but all the same I will do it for you". And weaving his cunning toils he started tracking the deer like a hunting dog, and asked some shepherds if they had seen a deer with blood about it. They pointed out the wood into which it had gone, and finding it there cooling itself after its hurried flight, he accosted it as bold as brass. The deer's hair bristled with anger. "You scoundrel", it said, "you won't catch me again. If you so much as come near me, you shall pay for it with your life. Go and fox other people, who don't know you. Find someone else to make a king of and drive mad".

"Are you such a miserable coward", the fox answered, "and so suspicious of us who are your friend? When the lion caught hold of your ear he meant to give you his last advice and instructions before he died, about your great responsibilities as king, but you could not bear even a scratch from the paw of a sick creature. And now he is even angrier than you are, and want to make the wolf king. A bad master for us he would be. But come with me and don't be afraid, be as meek as any sheep. I swear by all the leaves and all the springs that the lion will not hurt you, and I will have no other master but you". By this deceit he induced the unlucky deer to go with him again, and as soon as it entered the cave the lion made a meal of it, swallowing bones, marrow and entrails. The fox stood looking on; and when the heart fell out of the carcass he stealthily snatched it and ate it as a reward for his trouble.

The lion missed it and rummaged for it through all the fragments. "You as well stop searching", said the fox from a safe distance, "for the truth is, it hadn't a heart. What sort of heart do you expect to find in a creature which twice came into a lion den and within reach of his paws?"

Men's lust for glory clouds their mind so that they do not perceive the dangers that beset them.

Bản dịch tiếng Việt của Bùi Phụng: Chết mà Không Chừa

Một con sư tử bị ốm nằm trong hang. Nó nói với cáo, người đồng chí thân yêu của nó: "Nếu anh muốn tôi khỏe lại và sống, anh hãy dùng cái lưới đường mật của anh dụ con hươu lớn trong rừng tới tầm móng vuốt của tôi. Tôi thèm bộ lông và trái tim của nó...". Cáo đi ra và thấy hươu đang nhảy tung tăng trong rừng. Cùng nhảy múa với nó, cáo nói: "Tôi mang đến cho anh tin tốt lành đây. Anh biết vua của chúng ta, sư tử là hàng xóm của tôi. Vâng, nhà vua đang ốm sắp chết, và ngài đang cân nhắc xem ai là người nối ngài trị vì. Ngài nói lợn là đồ cục súc vô tri giác, gấu là đồ biếng nhác, báo xấu tính xấu nết, còn hổ là kẻ khoác lác; hươu xứng đáng nhất cho ngài vàng, bởi hươu có chiều cao gây ấn tượng, bởi hươu là loài sống lâu, bởi sừng của hươu làm cho loài rắn kinh sợ. Vì vậy, nói ngắn gọn anh đã được chỉ định làm vua. Anh sẽ cho tôi gì vì là người đầu tiên mang đến cho anh tin này? Nói cho tôi biết ngay đi bởi tôi đang vội đây; ngài sư tử nhất nhất nghe theo lời khuyên của tôi, và ngài muốn tôi trở lại. Nếu anh nghe theo lời khuyên của một con cáo già, tôi nghĩ anh nên đi với tôi và ở với đức vua cho đến khi ngài băng hà".

Nghe nói vậy, đầu óc hươu căng lên vì tự kiêu, nó đi tới hang, không may may nghi ngờ điều sẽ xảy ra. Sư tử háo hức nhảy chồm lên; nhưng chỉ xé được tai hươu, còn hươu vội vã trốn thẳng vào rừng. Cáo đập chân vì thất vọng, đã uống phí bao công sức, còn sư tử thì rên rỉ và gầm lên vì đói và xấu hổ. Cuối cùng nó xin cáo hãy cố gắng một lần nữa và dụ hươu trở lại. "Nhiệm vụ anh trao cho tôi thật là nặng nề và phiền phức", cáo trả lời, "nhưng dù sao tôi cũng sẽ làm cho anh". Nó lập mưu làm như một con chó săn đuổi theo vết hươu. Nó hỏi mấy người chăn cừu xem họ có nhìn thấy con hươu nào có máu không. Họ chỉ khu rừng hươu chạy vào, thấy hươu đang nghỉ hơi sau cuộc tháo chạy vội vã, nó lấy hết can đảm đến gần. Hươu xù lông lên giận dữ.

"Thằng xỏ lá", hươu nói, "lần này mày không lừa được tao nữa đâu. Mày đến gần tao là toi mạng đấy. Đi mà lừa những người không biết mày. Hãy đi tìm người khác tôn làm vua và xéo đi!".

"Anh là người hèn nhất tội nghiệp vậy ư?", cáo trả lời, "lại đi nghi ngờ chúng tôi là những người bạn của anh? Khi sư tử nắm lấy tai anh nghĩa là ngài muốn cho anh lời khuyên bảo cuối cùng trước khi ngài chết về cái trọng trách làm vua lớn lao; nhưng anh không chịu nổi, thậm chí một vết xước từ chân sinh vật bệnh tật. Và giờ đây ngài còn giận dữ hơn anh và muốn chọn chó sói làm vua. Hấn sẽ là một ông chủ tồi với tất cả chúng ta.. Nào hãy đi với tôi, đừng sợ; hãy hiền lành như một chú cừu. Tôi sẽ có những lá cây và tất cả những dòng suối là sư tử không làm hại gì anh đâu, và ngoài anh ra tôi không chấp nhận ai làm chủ hết". Bằng thủ đoạn lừa lọc này, cáo lại dụ được hươu đi cùng với nó, và ngay khi hươu vào hang, sư tử đã làm một bữa chén no

nê, nuốt sạch xương tủy và lòng ruột. Cáo đứng nhìn; khi quả tim rơi ra khỏi xác, nó lén chộp lấy ăn như để thưởng công cho sự vất vả của mình. Không thấy tim hươu đâu, sư tử lục tìm trong đồng xương thịt vụn. “Thôi anh đừng lục tìm nữa”, cáo nói khi đã đứng ở một khoảng cách an toàn, “bởi vì thực sự là, nó làm gì có tim. Tim nào mà anh mong đợi tìm thấy ở một kẻ hai lần vác xác đến hang sư tử trong vòng móng vuốt của nó?”. Lòng tham danh vọng của con người che mờ trí óc họ làm họ không còn nhận ra sự nguy hiểm đang đe dọa mình.

Cái Giá của Sự Phản Phức (truyện ngụ ngôn Aesop)

Một hôm sói bảo chó nhà,
Vốn các người với chúng ta họ hàng.
Sao chẳng bao giờ ghé sang,
Giao lưu huynh đệ, vẫn an lão thành.
Các người rất giống chúng mình,
Ngoại trừ cách nghĩ mưu sinh thế thời.
Sói sống tự do thành thời,
Chó nhà khúm núm một đời cầu nô.
Xích quàng cổ, chịu đòn roi,
Đàn gia súc vẫn phải coi chu toàn.
Nhìn cảnh chén chú chén anh,
Các người nhỏ dãi châu quanh ngóng chờ.
Hững hờ mấy cục xương rơi,
Chủ nhà quăng xuống thay lời cảm ơn.
Có lời khuyên nào tốt hơn,
Giúp các người biết sống khôn từ rày:
Giao hết gia súc sang đây,
Chia nhau cùng chén ngắt ngầy Mao Đài.
Lũ chó nhà nghe mùi tai,
(Bán đứng ông chủ lộc tài thăng hoa!?).
Nhưng khi sói đã vào nhà,
Chó bị giết sạch không tha móng nào!
Phản bội Tổ quốc, đồng bào,
Ắt nhận hình phạt tối cao Thiên đình!

*Tháng 6/2013
TS Trần Nhơn*

Nguyên bản tiếng Anh: The Wages of Treachery

The wolves once said to the dogs: “Since you are exactly like us, why do you not come to a brotherly understanding with us? There is no difference between us except in our ways of thinking. We live in freedom. You cringe like slaves to men, letting them beat you and put collars on you, and guarding their flocks for them, and when they eat they only throw the bones to you. Take our advice. Hand over all the flocks to us; then we will share them between us and gorge ourselves”. The dogs listened to this proposal. But as soon as the wolves got inside the fold they started by killing the dogs. Such is the reward of traitors to their own country.

Bản dịch tiếng Việt của Bùi Phụng: Cái Giá của Sự Phản Phức

Chó sói có lần nói với chó nhà: “Các anh hoàn toàn giống như chúng tôi, tại sao các anh không đi đến chỗ hiểu biết thân thiện với chúng tôi? Không có gì khác nhau giữa chúng ta ngoại trừ cách suy nghĩ. Chúng tôi sống tự do. Các anh khúm núm trước con người như những tên nô lệ để họ đánh, cột vòng vào cổ, bảo vệ gia súc cho họ; đến khi họ ăn, họ chỉ ném xương cho. Hãy nghe theo lời khuyên của chúng tôi. Hãy trao cho chúng tôi tất cả đàn gia súc; rồi chúng ta sẽ chia nhau mà chén!” Bầy chó nhà nghe theo lời đề nghị này. Nhưng ngay khi đàn sói vào bên trong bãi rào, chúng giết đàn chó trước. Đó là phần thưởng cho kẻ phản bội Tổ quốc mình.

Lý của Kẻ Mạnh (truyện ngụ ngôn Aesop)

Sói nhìn thấy chú cừu non,
Đang ngồi uống nước bên dòng hạ lưu.
Nóng lòng muốn ăn thịt cừu,
Ra oai buộc tội những lời vu vơ.
“Này chú cừu con kia ơi,
Nước khuấy đục rồi ta uống sao đây!”
“Cháu dùng đầu lưỡi nhâm nhi,
Khẽ khàng, đâu ảnh hưởng chi môi trường!
Ông tọa lạc phía thượng nguồn,
Nơi dòng sông vẫn xanh trong ngọt ngào!”
“À, tội mày chửi cha tao,
Từ giữa năm ngoái tính sao bây giờ?”
“Oan cho cháu lắm ông ơi,
Cháu mới chào đời hồi cuối tháng Ba!”
“Nhóc này mép dãi mồm loa,
Giải chống chế cũng không tha cho mày!”

Đồ tể đã cầm dao phay,
Lý sự sai đúng, dở hay làm gì?

Tháng 6/2013
TS Trần Nhơn

Nguyên bản tiếng Anh: **Always in The Wrong**

A wolf, seeing a lamb drinking from a river, wanted to find a specious pretext for devouring him. He stood higher up the stream and accused the lamb of muddying the water so that he could not drink. The lamb said that he drank only with the tip of his tongue, and that in any case he was standing lower down the river, and could not possibly disturb the water higher up. When this excuse failed him the wolf said: “Well, last year you insulted my father”. “I wasn’t even born then”, replied the lamb. “You are good at finding answers”, said the wolf, “but I’m going to eat you all the same”.

When a man is determined to get his knife into someone, he will turn a deaf ear to any plea, however just.

Bản dịch tiếng Việt của Bùi Phụng: **Luôn Luôn Sai**

Một con sói nhìn thấy con cừu đang uống nước ở sông, muốn tìm một cái cớ nào đó nghe có vẻ ổn để ăn thịt cừu. Nó đứng ở phía bên trên sông và buộc tội cừu là làm đục nước khiến nó không uống được. Cừu nói rằng cừu chỉ uống bằng đầu lưỡi và đứng ở mép dưới sông, không thể làm đục nước ở phía trên được. Khi lời buộc

tội này thất bại, chó sói nói: “Ờ, năm ngoái mày chửi cha tao”. “Lúc ấy tôi đã để đâu?”, cừu trả lời. “Mày khéo chống chế lắm”, sói nói, “nhưng tao sẽ vẫn ăn thịt mày”.

Khi một kẻ đã quyết tâm đâm ai thì hẳn vẫn cứ làm ngơ làm điếc trước mọi lý lẽ dù cho nó đúng đến thế nào.

Toàn Trị – Một Góc Nhìn

*Mô hình toàn trị Gadhafi,
Gợi mở bao điều phải nghĩ suy.
Người cộng sản dám nhìn sự thật,
Lối ra tìm thấy khó khăn gì!*

Chuyên chế, ngu dân và mị dân
Xây nền toàn trị phản nhân văn.
Sinh hạ bầy mặt người dạ thú,
Dàn kiêu binh náo loạn đô thành.

Toàn trị - loài buôn xương bán máu,
“Nhất tướng công thành vạn cốt khô”. (1)
Vắt chanh bỏ vỏ bầy nô cầu,
Mặt nạ rơi, hiển diện tội đồ!

Toàn trị kiêu căng và hợm hĩnh,
Coi trời bằng ... khuy áo, đầu đình.
Nhưng không dám cạnh tranh bình đẳng
Giữa nghị trường đa đảng văn minh. (2)

Toàn trị xây đời nô lệ mới,
Bốn ngàn năm văn hiến lụi tàn.
Công nông, trí thức thành “tôi mọi”
Phò “hôn quân tập thể”, gian thần.

Toàn trị - chuyên nghề chia để trị,
Lắm độc chiêu đe nẹt, vỗ về...
Nhìn quanh đồng chí ai đồng chí
Chia sẻ niềm vui, nổi tái tê. (3)

Hoa mắt nhìn “thế lực thù địch”
Khắp nơi, trừ băng nhóm triều đình.
Toàn trị – một vở bi hài kịch
Phò tư bản đỏ, bỏ cùng đình.

Toàn trị đánh cắp lòng yêu nước,
Loại trừ các chính đảng đồng hành. (2)
Nhập bọn cùng nội xâm, ngoại thuộc,
Ăn mày dĩ vãng, mãi hư danh.

Toàn trị - tập đoàn phi chính nghĩa,
Mị lừa dân cưỡng đoạt chính danh.
Là nỗi đau dài xuyên thế kỷ,
Chính quyền hay đạo tặc lộng hành?

Toàn trị chuyên ngón nghề tẩy não
Hiền tài thành bồi bút, văn nô.
Lời huyết lệ gửi vào di cảo,
Phần hận mang theo xuống đáy mồ.

Toàn trị giành độc quyền yêu nước,
I – tờ nghề đối ngoại nhân dân.
Vớ chính sách lân bang khiếp nhược,
Được đảng đầu, lân tiếp đảng chân.

Toàn trị lún sâu vào tử huyết,
Xây nhà tù lớn nhất nhân dân.
Hình sự hóa ngàn lời tâm huyết,
Diệt ân công, bức hại trung thần.

Toàn trị đứng ngòi trên đồng lửa,
Gã khổng lồ đầu rồng, tim đen.
Chân đất sét, miệng hùm, gan sứa,
Sợ mặt trời, chui rúc bóng đêm.

Toàn trị - Tổ quốc là phương tiện
Xây vương triều “còn Đảng còn mình”.
Bao giờ phận con giun, cái kiến
Dân lành nhìn ánh sáng vẫn minh?

Món “dân chủ triệu lần” toàn trị
Là hàng giả dân trót cầm nhảm.
Mãi dẫn vật nổi đau thế kỷ,
Ngậm bồ hòn khen vị hồng sâm.

Sao chẳng dám nhìn vào sự thật:
Miếng thịt ôi toàn trị Tháng Mười
Thế giới phẳng ném vào sọt rác,
Nổi đau trùm thế kỷ hai mươi!

Bệnh toàn trị vô phương cứu chữa
(Cấp tiến, xét lại hay giáo điều).
Nhân dân sẽ ôn hòa gõ cửa,
Điểm danh từng “mặt vượn, đầu hươu”.

Giã toàn trị, xây đời dân chủ,
Sớm hoàn lương về với cộng đồng!
Người cộng sản biết dừng, biết đủ,
Giờ đây là nghĩa cử anh hùng.

Khôn nơi toàn trị là khôn dại,
Dại chốn đa nguyên ấy dại khôn.
Đánh kẻ chạy đi, đón người chạy lại,
Lòng dân luôn mở lượng khoan hồng.

*Tháng 9/2011
TS Trần Nhơn*

(1) Câu thơ “Nhất tướng công thành vạn cốt khô” được trích từ bài thơ “Kỷ Hội Tuế” (Năm Kỷ Hợi). Tác giả bài thơ là Tào Tùng (đời Đường, sinh năm 848, không rõ ngày mất). Ông là người Thục Châu, nay là Tiềm Sơn thuộc tỉnh An Huy, đỗ Tiến sỹ năm ngoài 70 tuổi.

Bài thơ “Kỷ Hội Tuế” được làm vào năm 879, gồm hai bài (Kỷ Hội Tuế nhị thủ). Bài có câu thơ trên đây là bài thứ nhất.

Nguyên văn:

Trạch quốc giang sơn nhập chiến đồ
Sinh dân hà kế lạc tiêu tô
Bằng quân mặc thoại phong hầu sự
Nhất tướng công thành vạn cốt khô.

Hai câu thứ 3 và thứ 4 của bài này được chọn là danh cú (những câu thơ hay) in trong sách “Đường thi giám thường từ điển” của Trung Quốc cùng với hơn 1700 câu thơ Đường khác.

Bản dịch nghĩa:

Sông núi nước Trạch nhập vào cuộc chiến.
Dân chúng làm sao có thể vui vẻ mà làm công việc kiếm củi, cắt cỏ được.
Xin ông đừng nói đến chuyện phong hầu gì cả,
(Vi) một tướng thành công thì có hàng vạn người chết.

Bản dịch thơ của Hải Như:

Tranh giành cuộc chiến nổ ra,
Làm than cái chắc khó mà vui đâu.
Rùm beng chi chuyện phong hầu,
Được phong một tướng rơi đầu vạn quân.

(2) Quốc Hội Dân Bầu đầu tiên, với 24% nghị viên thuộc đảng Bolshevik, họp lần đầu tiên ngày 18/1/1918. Nhưng chỉ 24 giờ đồng hồ sau, Lenin hạ lệnh giải tán Quốc hội. Trước các họng súng của Hồng Vệ không ai dám lên tiếng phản đối. Kể từ tháng 6/1918 các thành viên Menshevik và XHCM trong các UB Xô Viết do dân bầu lên bị tổng ra ngoài. Chính Lê nin, chứ không phải ai khác, đã mở ra kỷ nguyên Quốc hội và Nhà nước độc đảng toàn trị như vậy đó!

Bệnh kiêu ngạo cộng sản (“coi trời bằng khuy áo, đầu đinh”) và bệnh tự ti cộng sản (người cộng sản không dám tranh cử bình đẳng với đảng viên thuộc các chính đảng khác) luôn đi liền với nhau như vậy đó!

Lê nin đã phát hiện ra bệnh kiêu ngạo cộng sản, nhưng lại chưa cảm nhận (?) nỗi bệnh tự ti cộng sản đã ủ rất lâu trong người Ông, thấm sâu vào huyết quản và xương thịt Ông.

Không dám tranh cử, cạnh tranh bình đẳng với các chính đảng khác nên Lê nin phải tìm cách tiêu diệt họ để không còn đối thủ cạnh tranh. Đó là tính phản động nổi bật nhất của chủ nghĩa Lê nin phải được vạch trần.

Karl Marx chưa bao giờ có ý tưởng phản nhân văn kỳ quái như vậy trong đầu Ông, và học thuyết của Ông không hề liên quan đến sự ra đời của thể chế độc đảng toàn trị (một đặc trưng cơ bản của chủ nghĩa Lê nin) rất ô nhục này! Một thể chế hủ bại như vậy thì dù cho vị lãnh đạo tài đức xuất chúng đến đâu điều khiển, vận hành nó, cuối cùng sẽ chỉ dẫn đến một trong hai kết cục: hoặc tha hóa, biến thành đảng trưởng của một băng đảng (ở các mức độ khác nhau), hoặc bị đào thải nhanh chóng (vô hiệu hóa, bị loại bỏ, bị thủ tiêu...). Cho nên không có cái gọi là “Chủ nghĩa Mác – Lê nin”. Đó là thuật ngữ do bạo chúa Stalin bịa ra để ăn theo và tiếp tục dối Đảng lừa dân, làm cho gần một nửa nhân loại bị kéo lùi về thời trung cổ gần trọn thế kỷ 20. Đến bây giờ 1,5 tỷ người trên hành tinh vẫn còn đang lặn ngụp trong bể khổ đó.

(3) Phỏng ý thơ Nguyễn Trọng Nội.